

NÄYTESIVUT

Samuli Ranta

Toimivan tiimin työkalupakki

Tässä pdf-tiedostossa on mukana kirjasta seuraavat näytteet:

- Sisällys
- Johdanto
- Näytesivut

Tutustu kirjaan
verkkokaupassamme

SANTALAHTI

Sisällys

Johdanto.....	7
---------------	---

Osa 1 • Toimiva tiimi

Monenlaista osaamista ja asiantuntijuutta.....	13
Tiimijohtajuus ja jaettu vastuu.....	22
Hyvinvoiva ja turvallinen tiimi.....	29
Toimivan tiimin avaintekijät – luottamus ja vuorovaikutus.....	35
Tiimityön haasteet ja kehittäminen.....	42

Osa 2 • Harjoitukset toiminnan kehittämisen tueksi

Yhteisöllisyyden kehittäminen – Jäyhä-minitehtävät.....	55
Tiimin eri vaiheet -tehtävät.....	61
Tiimipuhetta-keskustelutehtävät.....	72
Toiminnan sisällön kehittäminen – VEPP-keskustelutehtävät.....	85

Osa 3 • Työkalut tiimityön kehittämiseksi

Ristiriitojen ennaltaehkäisy ja kohtaaminen.....	104
Ongelmanratkaisun askeleet.....	110
Tiimin dokumentit.....	112
Lopuksi.....	117
Lähteet.....	119
Kirjoittaja.....	124
Liite 1. Tutustu minuun – tutustun sinuun -tehtävä.....	125

Johdanto

Varhaiskasvatuksen ammattilaiset tunnistavat laajasti, kuinka merkittävää tiimityö on toiminnan laadun kannalta ja miten tiimin toiminta heijastuu lasten arkeen, käyttäytymiseen ja hyvinvointiin. Tämä käy ilmi myös omista kokemuksistani kouluttajana: kun olen eri paikkakunnilla kysynyt osallistujilta tiimityön merkityksestä, on lähes kaikkien käsi noussut ylös. Tiimityön ajatellaan olevan olennainen osa laadukasta varhaiskasvatusta. Kun keskustelua on kuitenkin jatkettu syvemmälle kohti tiimin yhteistyön ja tiimityön systemaattista kehittämistä, kädet eivät enää nousekaan. Tiimityön arvo ymmärretään, mutta tiimityön ja yhteistyön kehittäminen jää usein vähälle huomiolle.

Tätä voidaan pitää tosin hyvin ymmärrettävänä. Varhaiskasvatuksen arjessa lapsi on aina keskiössä – se on myös ollut suurelle osalle keskeinen syy hakeutua alalle. Työntekijät haluavat rakentaa parempaa tulevaisuutta tukien lasten kasvua, oppimista ja hyvinvointia. Myös varhaiskasvatuksen ammattilaisten koulutus painottuu tähän mutta antaa vain rajallisesti välineitä tiimityön kehittämiseen. Työkalut tiimityön kehittämiseen usein puuttuvat siitäkin huolimatta, että tiimityön toimivuus keskeisesti määrittää, miten omaa osaamistaan on mahdollista lapsiryhmässä hyödyntää.

On kuitenkin syytä huomata, että monet kunnat tekevät jo erinomaista työtä tiimien ja työyhteisöjen kehittämisen tukemiseksi. Kehitetään tiimipalavereja, tiimisopimuksia ja uusia johtamiskäytäntöjä. Silti haasteita riittää. Toisinaan tehtäviä annetaan liikaa, jolloin aikaa jää niukasti yhteiselle pohdinnalle ja tiimin kehittämiselle. Tiimipalaverit täyttyvät helposti asialistoista, jolloin aitoa dialogia on mahdotonta rakentaa. Tiimipalaverit saattavat toteutua liian harvoin, tai tiimeille suunnatut asiakirjat ovat raskaita ja päällekkäisiä. Tällöin niiden käyttäminen ei ole sujuvaa, niitä hyödynnetään huonosti tai ne tehdään vain siksi, että on pakko.

Tämän teoksen tarkoitus on tarjota tiimeille konkreettisia keinoja yhteistyön kehittämiseen, jotta jokaisen olisi helpompaa viihtyä työssään, innostua ja voida hyvin. Teos rakentuu kirjasta ja verkkokoulutuksesta. Kirja on jaettu kolmeen osaan. Ensimmäinen osa sisältää lyhyen teoriaosuuden. Sinne on koottu keskeisiä elementtejä, joita tutkimus ja omat havaintoni osoittavat olennaisiksi tiimityön ja tiimityötaitojen vahvistamisessa varhaiskasvatuksessa. Toisessa osassa on harjoituksia, joiden tavoitteena on lisätä tiimien välistä vuorovaikutusta ja vahvistaa myönteistä ilmapiiriä. Kirjan kolmannessa osassa on esitelty työkaluja hankalien tilanteiden kohtaamiseen ja yhteisen ongelmanratkaisun tueksi.

Verkkokoulutus syventää kirjan keskeisiä sisältöjä ja tukee tiimityötaitojen kehittymistä. Se koostuu kahdeksasta osiosta, joissa käsitellään muun muassa tiimityön toimivuuden merkitystä, yhteisöllisyyttä, tiimi johtajuutta, tiimin elinkaarta sekä tiimityöhön liittyviä haasteita. Osioihin sisältyy sekä yksilöllistä että tiimin yhteistä reflektiota tukevia tehtäviä, joiden tavoitteena on aktivoida osallistujia sekä edistää pohdintaa ja yhteistyön kehittämistä. Kirjassa viitataan koulutusosioihin symbolilla:

KS. KOULUTUSOSIO 1

Kokonaisuuden tukena voi käyttää myös kirjaa *Tiimin vuosi: Varhaiskasvatuksen pedagoginen työväline* tiimin omaa kirjaamista varten. Se on rakennettu tukemaan tiimityön systemaattista kehittämistä aina yhden lukuvuoden ajan kerrallaan. Se sisältää malliesimerkkejä tiimisopimuksesta, ryhmän varhaiskasvatussuunnitelmasta, tiimipalaverien rakenteesta ja tiimityön kehittämistehtävistä. Näissä malleissa olen pyrkinyt karsimaan kaiken ylimääräisen pois, poistamaan päällekkäisyydet ja pohtimaan, mistä asioista on olennaisia keskustella ja mitkä asiat on tärkeää kirjata. Tämän jälkeen Tiimin vuosi -teoksessa on kirjaamissivut tiimin vuosikellolle, tiimisopimukselle, ryhmän varhaiskasvatussuunnitelmalle ja tiimipalaverille.

Tämän kokonaisuuden tavoitteena on tehdä tiimityön kehittämisestä hieman helpompaa ja rakenteeltaan selkeämpää. Vaikka tiimin kokoonpano vaihtuisi kesken toimintakauden tai seuraavan lukuvuoden alussa, ei aiempi kehitystyö mene hukkaan. Tiimitaidot kehittyvät vähitellen, kun niitä harjoitellaan ja vahvistetaan. Ajan myötä ongelmatilanteet vähenevät ja yhä useammin varhaiskasvatuksen ammatillaiset pääsevät osaksi huipputiimejä. Saattelen sinut tämän teoksen pariin ajatuksella, jonka toivon kannustavan sinua aloittamaan tai jatkamaan tiimityön ja tiimityötaitojen kehittämistä:

Useimmat aikuiset jaksavat sinnitellä yhden toimintakauden ajan toimimattomassakin tiimissä. Aikuiselle vuosi on usein vain neljäskymmenes- tai viideskymmenesosa elämästä. Lapselle sama vuosi voi kuitenkin merkitä jopa kolmasosaa hänen koko eletystä elämästään.

Jos kuvittelisimme itse työskentelevämme toimimattomassa tiimissä seuraavat viisitoista vuotta, tuskin tyytyisimme vain sinnittelemään. Sen sijaan tekisimme kaikkemme saadaksemme tiimin toimimaan.

Tämä näkökulma on syytä pitää aina mielessä, kun arvioimme tiimityön merkitystä ja sen kehittämisen välttämättömyyttä.